

ŠKOLA V PRÁVU

ZPRAVODAJ PRO KLIENTY SMS-SLUŽBY S.R.O.

ČÍSLO 7/2021

WWW.SKOLAVPRAVU.CZ

WWW.SMSCR.CZ

WWW.SMS-SLUZBY.CZ

Jsme SMS-sluzby s. r. o. Obcím a školám pomáháme s ochranou osobních údajů, administrací veřejných zakázek a dotací a s vypořádáním autorských práv. Nabízíme také pomoc se strategickým plánováním i auditu webových stránek a pro klientské školy provozujeme bezplatnou právní poradnu. Více se dozvíte na www.sms-sluzby.cz.

Vážení a milí čtenáři,

v listopadu si řada škol žel opět uvědomila, že doba distanční výuky a testování před začátkem vyučování stále ještě neskončila. I my se k těmto tématům vracíme a v novém čísle elektronického zpravodaje Škola v právu některé související aspekty blíže analyzujeme.

Celostátní anketu Ředitel roku 2021 vyhrála Marie Gottfriedová, která vede školu v třitísícovém městě Trmice kousek od Ústí nad Labem. Jaká je její škola, proč by každé dítě mělo dostat v běžné škole šanci a co ukázala distanční výuka o českém školství? Dočtete se hned v úvodním rozhovoru.

I pedagogové mohou mít home office. Na otázky, jaká jsou pro to pravidla a na co mají nárok, odpovídá v následujícím článku Barbora Šedová.

Dostáváte často do svých e-mailových schránek životopisy uchazečů o práci? A jak s nimi

dál nakládáte? Správný postup popisuje pověřenkyně z Královéhradeckého kraje Kateřina Mitlöhnerová.

Na začátku nového roku vstupují v účinnost nová pravidla o souhlasu s cookies. Michal Hinda upozorňuje, co byste měli na webu školy zkontrolovat, aby byly internetové stránky v souladu s novou legislativou.

V pravidelné rubrice Právní poradna pro školy odpovídáme na dotaz o individuálním vzdělávacím plánu. A v sloupku Krátce ze školství informujeme o výsledku kontroly Úřadu pro ochranu osobních údajů, který si posvítí na kamerové systémy ve školách.

**Přeji příjemné
a inspirativní čtení
a krásný adventní čas!**

**Lenka Matějová
šéfredaktorka**

Co dále najdete v čísle

**Školy a home office:
Jaká jsou pravidla
a na co mají pedagogové nárok?**

**Uchovat si životopisy neúspěšných
uchazečů je možné, ale...**

**Jste připraveni na změny v oblasti cookies?
Dejte svůj web do souladu s novou
legislativou!**

**Rodič nemusí vždy nutně žádat
o individuální vzdělávací program**

**Česká školní inspekce zveřejnila
DESATERO pro efektivní distanční výuku
v době karantény**

**Úřad pro ochranu osobních údajů si
posvítí na kamerové systémy ve školách**

Škola je často tou největší překážkou ve vzdělávání

Marie Gottfriedová je již 16 let ředitelkou Základní školy Trmice v Ústeckém kraji. Její škola je v mnoha ohledech výjimečná. A to nejen kvůli regionálním specifikům území, ve kterém škola sídlí, ale i v přístupu k žákům se speciálními potřebami. Ve škole se přirozeně potkávají děti s různou mírou nadání, bez ohledu na jejich sociální zázemí. Za svůj přístup k nim byla škola již několikrát oceněna. Letos se dostalo vysokého uznání i samotné ředitelce, která vyhrála celostátní anketu Ředitel roku 2021. „Škola by neměla připustit, aby se chudoba, nevzdělanost a neúspěch dědily z generace na generaci. Tomuto bludnému kruhu musí vystavit stopku,“ říká.

**Stala jste se absolutní vítězkou
ankety Ředitel roku 2021
a vítězkou v kategorii základních škol.
Co pro vás toto ocenění znamená?**

Mám to štěstí, že mě moje práce baví, dělám ji ráda, naplňuje mě, spatřuji v ní smysl a přináší mi radost. Nahlíženo touto optikou pro mě není otázka ocenění mého úsilí zásadní a určující. Domnívám se ostatně, že často ta největší a nejcennější lidská díla zůstávají skryta našim očím, nepovšimnuta, nevyzdvížená do záře reflektorů, to však nic neubírá na jejich váze a důležitosti.

Kdybych ale tvrdila, že pro mě ocenění nemá žádnou hodnotu, nebyla by to pravda. Ti-

tul „Ředitelka roku“ je pro mě obrovským povzbuzením. Ocenění vnímám jako pomyslné doplnění druhé strany rovnice. Na její jedné straně stojí moje úsilí o kvalitní a smysluplné vzdělávání, na straně druhé pak skutečnost, že je to mé úsilí vidět, že je srozumitelné a že je společností uznané. A vždy, když jsou obě tyto strany v harmonii a rovnováze, je to velmi silné a dodává to člověku nový elán do další práce.

**Porota ocenila, že se vám během
mnohaletého působení na škole v pozici
ředitelky podařilo vybudovat místo, kde**

Rozhovor

vedle sebe – a dokonce i spolu – mohou svůj talent rozvíjet děti s různou mírou nadání bez ohledu na jejich sociální zázemí. Je nějak specifické území, ve kterém působíte?

Trmice jsou zhruba třítisícové město sousedící s krajskou metropolí Ústí nad Labem. Asi třetinu obyvatelstva Trmic tvoří Romové – starousedlíci i nově příchozí hledající zde zázemí a domov. Do života lidí v Trmicích se propisují mnohé neblahé fenomény ústeckého regionu – nezaměstnanost, kriminalita, různé druhy závislostí, zadluženost, lichva a nedostupnost kvalitního bydlení. Hodně lidí zde nežije spokojeně a spíše se životem více či méně strastiplně protlouká. Toto všechno jsou kulisy, v nichž naše škola působí. A chceme-li, aby právě v těchto podmínkách škola působila dobře a efektivně, je třeba brát tyto kulisy vážně, reagovat na ně a vědomě s nimi pracovat.

Jaká je tedy vaše škola, v čem se liší od ostatních?

Jde v první řadě o to, aby škola nebyla bariérou. Aby nepředstavovala další závaží pro rodiny, které toho už tak mají na svých bedrech naloženo příliš. Jde o to, aby škola všechny vzdělávací handicapy dětí svým přístupem nepodtrhla a neumocnila, ale přesně naopak. Aby rozdíl stírala a jakékoli handicapy vyrovnávala. Aby nedopustila, že se chudoba, nevzdělanost a neúspěch budou dědit z generace na generaci, dál a dál. Aby tomuto bludnému kruhu vystavila stopku a všem dětem vlila do žil sebedůvěru a pevnou víru v to, že mohou svůj život spřádat podle svých snů a přání a že jsou jejich možnosti neomezené.

Co by mělo být klíčovou vlastností člověka, který ve své práci dokáže třeba i to, co vy?

Aby byl člověk dobrý v tom, co dělá, je ze všeho nejdůležitější, aby dělal to, co ho baví. Když dělám to, co mě naplňuje, s čím jsem v souladu, co mi přináší radost, je to na mě práci vidět a každý to hned pozná. Nemusím být psycholog, abych během pár vteřin rozpoznala, zda

paní prodavačka v obchodě, nebo paní kadeřnice nebo pan učitel či paní doktorka dělají svoji práci rádi. Je to okamžitě patrné v podobě vlídného zájmu, přátelivé komunikace, snaze pochopit a porozumět. Je to vlastně přesně to, co často vyjadřujeme slovy: „Všechno záleží na lidech.“ Nebo: „Když dva dělají totéž, není to totéž.“ Je důležité, aby ředitel školy měl svoji práci rád, jedině tak může budovat školu, kterou budou mít rádi žáci, kolegové-učitelé, další zaměstnanci, rodiče i veřejnost.

A co dál?

Co se týká dalších kompetencí, za zcela zásadní považuji otevřenost změnám a novým možnostem. Školy nesmí stát na místě jako ostrovy vzdorující vlnám, které se přes ně valí. Školy musí být živé, hravé a neustále se proměňující. Život je pohyb a neustálá změna a školy nesmí být odtrženy od života! Moc si přeji, abychom tohle už konečně pochopili. Abychom v našich školách pořádko po staru neprobírali jen učivo, nehustili do dětí seznamy, definice, vzorce a poučky. Namísto toho abychom rozvíjeli je-

jich flexibilitu, samostatné myšlení, spolupráci, schopnost řešit problémy a překonávat překážky. Abychom učení nevnímali jako proces, který jde zvenčí dovnitř (jako něco, co je třeba někde venku – v učebnici, na internetu, v encyklopediích apod. – pochytat a do dětí nalít), ale jako proces, který jde zevnitř ven. Děti s naší podporou samy v sobě objevují a rozvíjejí dovednosti a kompetence, jejichž prostřednictvím poznávají samy sebe a svět. A k tomu si pak najdou a osvojí i všechny potřebné informace a znalosti.

Už dlouhou dobu mě zaráží jeden paradox, který jsme buhví proč přijali a smířili se s ním. Mám na mysli fakt, že právě škola je často tou největší překážkou ve vzdělávání. Právě škola často už malým dětem definitivně zprotiví jednu z nejkrásnějších hodnot života – neustálé učení se a radostné objevování nových věcí a nových možností.

Proč jste začala vy sama učit?

Od mých zhruba deseti let bylo mým snem stát se lékařkou a odjet do Afriky léčit malomocné. Fascinovala mě osoba Alberta Schweitzera, francouzského lékaře a misionáře, který nejen sloužil a pomáhal lidem, ale lidi také spojoval. S touto vizí jsem se po základní škole s vervou pustila do studia na střední zdravotnické škole a vůbec jsem si nepřipouštěla, že by se mi můj sen nevyplnil. Po maturitě však přišlo něco pro mě zcela nečekaného, nedostala jsem se ke studiu na medicínu.

Rok jsem pracovala na oddělení nukleární medicíny, a když jsem ani napodruhé nebyla ke studiu lékařství přijata, začala jsem z nouze studovat pedagogiku, abych nevypadla ze studijního rytmu.

A stalo se něco zajímavého, studium pedagogiky mě chytlo a bavilo mě čím dál víc. V hlavě se mi usazovala myšlenka, že vlastně lékaře a učitele pojí mnoho společného. Oba podporují člověka, lékař se zaměřuje na lidské tělo, zatímco učitel se orientuje na lidského ducha. A čím víc jsem v idealismu mládí o této dualitě přemýšlela, tím víc mě začalo lákat a přitahovat právě učitelství.

Marie Gottfriedová je od roku 2005 ředitelkou základní školy v Trmicích. Pod jejím vedením se škola v sociálně vyloučené lokalitě stala místem, kam děti i učitelé chodí rádi a učení je pro ně radostí. Škola je otevřená všem dětem a Gottfriedová vnímá různorodost dětí jako příležitost, nikoli jako překážku. Usiluje o to, aby každému dítěti vytvářela ty nejlepší podmínky pro jeho sebepoznání a seberozvoj. Vzdělávacím krédem školy je vzdělávání pro život – je důležité, aby žáci uměli, nikoli věděli, aby si kladli otázky, nikoli odříkávali naučené odpovědi, aby v sobě objevili jedinečný potenciál a rozvíjeli jej, nikoli poslušně plnili očekávání druhých.

Marie Gottfriedová obdržela za své úsilí v prosazování inkluzivního vzdělávání cenu Alice Garrigue Masarykové. Cenu uděluje Velvyslanectví USA v Praze za přínos lidským právům, demokratickým hodnotám, sociální spravedlnosti a otevřené občanské společnosti. V roce 2021 se stala absolutní vítězkou ankety Ředitel roku.

A co vás přivedlo do Trmic, a nakonec do čela základní školy?

Po studiu pedagogiky jsem se coby učitelka vrátila na trmicickou základní školu, kterou jsem jako žákyně absolvovala. A pak se věci začaly odehrávat celkem v rychlém sledu. Po čtyřech letech učení jsem se stala zástupkyní ředitelky a po dalších dvou letech ředitelkou školy.

Tedy nelitujete, že jste se nakonec stala učitelkou a ne lékařkou?

Když se ohlídím zpět, jsem vlastně vděčná za to, že mě můj život překvapil jiným vývojem, než tím, který jsem si vysnila. Učitelské povolání vnímám jako velmi mocné, s obrovským vlivem na život člověka. Dobrý učitel otevírá dveře, zapaluje jiskru, povzbuzuje a přináší velmi důležité poselství: „Neboj se. Jdi a hledej. Všechno, co potřebuješ, máš v sobě, je pouze třeba to objevit a umět s tím dobře naložit.“ Zní to jedno-

duše, ale vyžaduje to od učitelů velikou lidskou zralost, schopnost opustit své představy a očekávání a naladit se na svého žáka a na jeho potřeby.

Čím těžší je terén, v němž škola působí, čím složitější to v životě mají děti, které školu navštěvují, čím více všelijakých břemen je v procesu vzdělávání ve hře, tím důležitější je role učitele a poselství, které přináší!

Máme za sebou poměrně dlouhé období distanční výuky.

Co podle vás ukázalo o českém školství?

Pandemie nás vyhodila ze sedla a zřetelně odhalila Achillovu patu našeho vzdělávání – jeho zkosnatělost. Ulpívání na tom, co není nosné. Mám na mysli výuku spočívající v reprodukci informací a poznatků. Je to pořád stejný scénář: poslouchej, zapiš si, nauč se, dokaž, že to umíš – např. odříkej nebo vyplň test. A korunou

toho všeho je známka. Hovořit o tomto procesu jako o vzdělávání je troufalost sama. Ve jménu stereotypu zabíjíme kreativitu. Akcentujeme poslušnost, ale rezignujeme na rozvoj zodpovědnosti. Upřednostňujeme encyklopedické znalosti před samostatným přemýšlením. Porovnáváme děti mezi sebou, třídíme je na jedničkáře, trojkaře a propadlíky, ale nevíme si rady s tím, jak je podpořit v sebepoznání a seberozvoji. Pro život v dynamicky se proměňujícím světě vybavujeme žáky loučí a koňským potahem.

Tohle všechno teď máme hezky nasvícené a vidíme, že taková podoba vzdělávání nedává smysl. A přesto je pro nás těžké zajetý stereotyp opustit. Zatímco lékaře, který by nás chtěl léčit pouštěním žilou, označíme za přežitého staromilce nebo rovnou za blázna, učitele, který mé dítě vyučuje stejně, jako jsem byl vyučován já a dost možná i moji rodiče, považujeme za profesionála, který latku vzdělávání udržuje patřičně vysoko.

V jednom rozhovoru jste distanční výuku přirovnala k polní nemocnici...

Polní nemocnici chápou jako zařízení, v němž je člověku poskytnuta základní péče a ošetření, nezbytné pro jeho přežití. Jde o udržení stabilizovaného stavu, o uchování stěžejních životních funkcí, o provedení nezbytně nutných zákroků tak, aby se pacient v případě potřeby mohl později na specializované klinice podrobit dalšímu léčení směřujícímu k úplnému uzdravení.

V tomto duchu chápou distanční výuku jako takovou polní nemocnici. Jde o to, aby i ve ztížených podmínkách zůstal zachován živý vztah mezi učitelem a žákem, aby byl žák dostatečně motivován pro školní práci, aby měl dostatek vhodných impulsů pro svůj seberozvoj, jde o nastavení a dodržování určitého řádu a pravidel vzdělávání na dálku. Distanční výuku však nemůžeme chápat jako do online prostoru

převedenou výuku prezenční. Stejně jako od polní nemocnice nemůžeme očekávat výkony vysoce specializované kliniky.

Bude mít období distanční výuky nějaký zásadní negativní vliv na současnou generaci dětí?

Co se týká dopadů distanční výuky na kvalitu vzdělání současných dětí, jsem optimista. Nesdílím názor lidí, kteří se domnívají, že děti zasažené pandemií budou hloupější a méně vzdělané. Domnívám se naopak, že v mnoha ohledech budou právě tyto děti zralejší, budou mít daleko více posíleny a rozvinuty kompetence pro život.

Na dětech v naší škole vidím, jaký kus cesty urazily, jak na sobě zapracovaly, co všechno si uvědomily. Jsou si daleko více vědomy zodpovědnosti za své vzdělávání, vědí, že na nich a na jejich přístupu záleží. Jsou schopny si svoji práci organizovat. Vědí, za jakých podmínek je jejich učení efektivní. Někdo zjistil, že se nejlépe učí dopoledne, jiný třeba před večerí, někdo objevil, že se efektivně učí, když o tématu může diskutovat s vrstevníky, jiný si v klidu sám čte texty apod. Jsou připraveny říci si o po-

moc, když ji potřebují, a samy hledají cesty, jak překonávat překážky. To všechno jsou cenné dovednosti a kompetence, které si děti osvojily v době pandemie a rozvinuly je daleko víc, než by tomu bylo za běžného fungování škol.

Proč se tedy odborná veřejnost nemůže shodnout na vlivu distanční výuky na děti?

Otázka dopadů distanční výuky na vzdělání dětí je, myslím, do značné míry obrazem toho, v čem spatřujeme smysl vzdělávání. Lidé, kteří kvalitu vzdělávání odvozují od probírání učiva a objemu poznatků a encyklopedických znalostí, mají oprávněné obavy, protože distanční výuka nemohla dodržet zajetý jízdní řád v podobě tematických plánů učiva. Lidé, kteří kvalitu vzdělávání odvozují od rozvoje kompetencí pro život, obavy nemají, protože právě zde došlo u dětí k nebývalému progresu.

Já sama patřím k pedagogům, kteří akcentují rozvoj kompetencí. To, jestli se děti naučí vyjmenovaná slova ve třetí třídě nebo až ve čtvrté, nebo dokonce v páté, nepovažuji za podstatné. Ale to, jestli budou umět srozumitelně komunikovat, dorozumět se mluvenou i psanou

formou, diskutovat, rozumět obsahům sdělení a efektivně pracovat s jazykem jako s cenným komunikačním nástrojem, podstatné je. To budou potřebovat každý den svého života.

Jaké výzvy stojí před základním školstvím do budoucna?

Před námi stojí výzva z největších – docílit toho, aby školy byly dětem k užítku, aby vzdělávání v nich dávalo smysl. Prožíváme velmi dobrodružné období hledání nové identity. Je třeba klást si otázky: Proč máme mít školu? Co, proč a jak budeme v našich školách učit? Kdo je učitel? Jaká je jeho role v procesu vzdělávání? Kdo je žák? Jaký je charakter vztahu mezi učitelem a žákem? To všechno jsou otázky, které jdou na dřeň, ale bez toho, že si je budeme klást a poctivě na ně hledat odpovědi, se neposuneme dál.

Vidím v zásadě dvě základní linie. Buď budeme hájit školu jako instituci, která do dětí lije vědomosti, učitel je dodavatelem těchto vědomostí, a tedy šéf vzdělávacího procesu, a žák je objekt vzdělávání, který plní vše, co se od něj očekává. Anebo budeme chtít školu jako inspirativní prostor pro sebepoznávání a rozvoj kompetencí, učitel bude tím, kdo doprovází, motivuje a podporuje, a žák bude šéfem vlastního seberozvoje. Jde především o naši odvahu otevřít se změně. Změně, kterou tolik potřebujeme!

Pokud byste mohla dát jednu jedinou radu nově jmenovaným ředitelům škol, jaká by byla?

Nebojte se, buďte kreativní a odvážní! Buďte jako děti, hrajte si a experimentujte. Vaše škola rozkvetne!

Děkuji za rozhovor a přeji vše dobré!

Rozhovor vedla Lenka Matějová

Školy a home office:

Jaká jsou pravidla a na co mají pedagogové nárok?

Ačkoliv práce z domova není v oblasti školství běžným institutem, pomalu končící kalendářní rok nám ukázal, že i v tomto oboru se s ní musí počítat. Podle mnohých odborníků je právní úprava tzv. home office zcela nedostatečná, základní pravidla ovšem ze současné legislativy odvodit lze. Se zaměstnancem by měla být vždy uzavřena dohoda o výkonu práce z domova, měl by být vybaven materiálně, poučen o pravidlech při práci s daty organizace a seznámen se základními postupy ochrany osobních údajů.

Home office upravuje zákoník práce

Právní rámec pro práci z domova najdeme v § 317 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Kdo jsou zaměstnanci na home office? Jsou to ti zaměstnanci, kteří nepracují na pracovišti zaměstnavatele, ale podle dohodnutých podmínek vykonávají sjednanou práci v pracovní době, kterou si sami rozvrhují. Bližší podmínky se stanovují v dohodě o výkonu práce z domova, jíž je mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem vždy nutné uzavřít. A pozor, důležitá informace na úvod! Zaměstnavatel nemůže zaměstnanci home office nařídít, a naopak zaměstnanec na home office nemá právní nárok a o jeho nastoupení sám nerozhoduje.

Jak je to s materiálním vybavením zaměstnance?

Pokud se zaměstnanec nachází v režimu home office, měl by mu zaměstnavatel poskytnout materiální vybavení potřebné k výkonu práce, a to za předpokladu, že zaměstnanec sám tímto vybavením nedisponuje. Za takto poskytnuté vybavení zaměstnanec odpovídá a při poskytnutí věcí v hodnotě nad 50 tisíc Kč je třeba uzavřít dohodu o odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí.

U nákladů spojených s prací z domova vznikají některé specifické sporné situace. Zaměstnanec by např. neměl nést náklady spojené s výkonem práce (např. elektřina, voda, topení, připojení k internetu). Aby mohl tyto náklady zaměstnavatel uhradit, měl by být schopen je také vyčíslit. To je ovšem velmi obtížné, protože tyto náklady od nákladů běžného chodu domácnosti nelze snadno oddělit. Možností je stanovení měsíčního paušálu, na které ale v praxi negativně pohlížejí finanční úřady.

Když tedy zaměstnavatel zaměstnanci poskytne potřebnou techniku a uhradí mu náklady na připojení k internetu, lze to považovat za nejlepší řešení.

Při práci z domova se musí dodržovat všechna opatření na ochranu údajů a dat

Každý IT nástroj, který zaměstnanec při práci z domova využívá, by měl být samozřejmě zabezpečen proti existujícím hrozbám včetně virů. V případě, že je počítač připojen k počítačové síti či internetu, je nezbytně nutné doplnit ochranu počítače o firewall, který má zabezpečit neoprávněnému přístupu do IT zařízení.

Problémům je dobré předcházet nejen pomocí technických řešení, ale také chováním sa-

motného uživatele, který by měl dodržovat základní pravidla nastavená zaměstnavatelem. Na home office se uplatní také všechny zavedené postupy v oblasti ochrany osobních údajů. Těmito základními pravidly jsou obvykle doporučení neukládat data na pevný disk a plochu (tato data nelze obnovit), mít nastaveno automatické uzamykání obrazovky nebo zamykání přístupu k počítači s přiměřeným časovým intervalem (maximálně 5 minut), nevkládat cizí USB nebo flash disky, které nejsou zaměstnavatelem nebo klientem schváleny apod.

S těmito pravidly by měl být zaměstnanec seznámen dříve, než přejde na home office. Je žádoucí, aby byly upraveny vnitřním předpisem. Vnitřním předpisem je dobré upravit také podmínky nakládání s došlou e-mailovou poštou, přenos osobních údajů do webového prostředí, tisk dokumentů, využití wifi nebo vzdálený přístup pro práci z domova.

I na home office se může stát pracovní úraz

V dohodě upravující home office by mělo být specifikováno také místo výkonu práce, tedy jestli má zaměstnanec pracovat pouze z domu, nebo si pro tuto práci může zvolit i jiné místo. Tato dohoda je důležitá především kvůli bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, jejíž úprava se při práci z domova žádným způsobem neliší. I při práci z domova totiž musí být o bezpečnosti zaměstnanec proškolen, k čemuž je potřeba znalost místa výkonu jeho práce. To je možné provést např. pomocí fotografie, videa nebo osobní prohlídkou zaměstnavatele v tomto místě.

Ve chvíli, kdy dojde k pracovnímu úrazu, musí zaměstnanec prokázat, že byly naplněny podmínky vyplývající z definice pracovního úrazu. Tedy, že se úraz skutečně stal a došlo k němu při

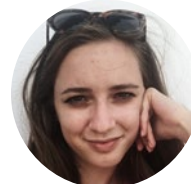
plnění pracovní povinnosti. Právě poslední skutečnost se velmi obtížně prokazuje vzhledem k tomu, že zaměstnanec se při práci nachází ve svém domácím prostředí a ze strany zaměstnavatele neexistuje nikdo, kdo by na něj dohlížel.

Důležité je, že splnění podmínek musí vždy prokázat dotčený zaměstnanec. Pokud se mu podaří uведенé skutečnosti prokázat, odpovědnost zaměstnavatele je objektivní a zprostit se jí může jen ve vymezených případech (např. pokud zaměstnanec poruší pravidla BOZP nebo pracuje pod vlivem alkoholu či jiných omamných látek).

Stojí za to zdůraznit, že otázka pracovních úrazů při práci z domova není v zákoníku práce upravena zvlášť. Užijí se tedy ustanovení, která platí pro pracovní úrazy obecně. A co z nich plyne? Nic překvapivého. Zaměstnavatel je povinen nahradit zaměstnanci škodu či nemajetkovou újmu vzniklou pracovním úrazem, jestliže tato škoda nebo nemajetková újma vznikla při plnění pracovních povinností nebo v přímé souvislosti s ním...

Co k tomu dodat?

Když si to shrneme, je důležité, abys si zaměstnanec a zaměstnavatel v dohodě o výkonu práce z domova dle svých potřeb upravili podmínky týkající se zejména místa výkonu práce a materiálního vybavení potřebného k práci. Co se týká bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zůstávají naopak pravidla neměnná i v případě práce z domova, kde není prostor pro autonomní úpravu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Barbora Šedová
spolupracovnice
SMS-slужby s.r.o

Uchovat si životopisy neúspěšných uchazečů je možné, ale...

Téměř každá škola se někdy setkala s tím, že jí do e-mailu či datové schránky dorazil životopis uchazeče o zaměstnání, ačkoliv v té době neměla vypsání žádné výběrové řízení. Běžná je také situace, kdy po výběrovém řízení škole zbydou životopisy a další dokumenty neúspěšných uchazečů o práci. Ptáte se, jak s takovými životopisy správně naložit?

Vyžádané i nevyžádané životopisy je nutné chránit

Životopis obsahuje velké množství osobních údajů uchazeče o zaměstnání. Navíc nemá žádný jednotný vzor a záleží vždy na každém, co do něj uvede. Proto se doporučuje přistupovat k životopisu stejně obezřetně jako k jakémukoliv jinému dokumentu, který je součástí osobního spisu, a osobní údaje v něm obsažené dostatečně chránit. Už samotné přijetí životopisu totiž představuje zpracování osobních údajů podle čl. 4 obecného nařízení o ochraně osobních údajů (ON, GDPR).

Kdo k nim má přístup?

Z pohledu fyzického zabezpečení by měly mít přístup k životopisům vždy jen pověřené osoby, které pracují s personální agendou nebo jsou součástí výběrové komise.

Jak pracovat s osobními údaji v nevyžádaných životopisech?

Pokud uchazeč o zaměstnání pošle škole své dokumenty v době, kdy není vypsání žádné výběrové řízení na nového zaměstnance, může si škola ponechat základní informace o uchazeči na základě jeho souhlasu. Ten dal uchazeč právě dobrovolným zasláním dokumentů. Jde o tzv. konkludentní souhlas, který byl udělen samotným zasláním s požadavkem zvážit možnost zaměstnání. Opět platí, že škola by si měla ponechat jen základní osobní údaje, popis kvalifikace a kontakt.

Na co ještě nezapomenout...

Jestliže si škola údaje ponechá, měla by se uchazeči vždy ozvat a informovat ho, že na základě zaslání jeho nabídky probíhá zpracování osobních údajů. Přitom by měla uvést odkaz na web s dalšími informacemi o zpracování osobních údajů.

Musí se životopisy neúspěšných uchazečů vždy vrátit nebo vymazat?

Pakliže škola hledá nového zaměstnance, má jako správce osobních údajů při vypsání výběrového řízení informační povinnost vůči potenciálním účastníkům výběrového řízení. Již na začátku celého procesu je třeba uchazeče informovat o správci a zpracování osobních údajů podle čl. 13 ON. V tomto případě se neváhejte obrátit na svého pověřence, který vám rád poradí, jak v takovém případě postupovat.

Osobní údaje neúspěšných uchazečů není třeba po ukončení výběru (a naplnění účelu zpracování) vždy zlikvidovat. Ale pozor. Jejich uchování a zpracování pro účel pozdějšího oslovení neúspěšných uchazečů o zaměstnání, tj. vytvoření databáze potenciálních budoucích uchazečů o zaměstnání z neúspěšných účastníků výběrového řízení, mezi kterými bude škola v případě uvolnění další pracovní pozice vybírat a nabízet pracovní uplatnění, je možné pouze se souhlasem.

Jaké údaje a na jak dlouho?

Souhlas musí obsahovat základní informace, jaké osobní údaje budou pro výše uvedený účel uchovány (kontaktní údaje, kvalifikace) a na jak dlouho. Je vhodné zamyslet se nad tím, zda má smysl údaje neúspěšných adeptů uchovávat po dobu dvou a více let.

Abyste souhlas splňoval všechny náležitosti, je důležité, aby byl v souladu s čl. 7 ON. I zde se doporučuje konzultace s pověřencem.

Obrana v antidiskriminačním sporu

Další zpracování osobních údajů neúspěšných uchazečů může probíhat pro některý z doprovodných účelů, jako je obrana v antidiskriminačním sporu. Z tohoto důvodu lze uložit nezbytné osobní údaje po dobu až tří let (lhůta se odvíjí od promlčecí lhůty stanovené v § 629 občanského zákoníku). I v tomto případě je ovšem nutné splnit informační povinnost. Jestliže škola „cítí“, že by mohl nastat např. soudní spor s neúspěšným uchazečem, je jejím oprávněným zájmem, podle čl. 6 písm. f) ON, relevantní údaje včetně informací o průběhu výběrového řízení po dobu tří let uchovat. K uchování osobních údajů neúspěšných uchazečů z tohoto důvodu by ale nemělo docházet automaticky.

§ 22 odst. 7 zákona o pedagogických pracovnících

Dalším důvodem pro ponechání vybraných údajů ze životopisů je § 22 odst. 7 zákona o pedagogických pracovnících. Ustanovení uvádí, že škola může uchazeče zaměstnat i v případě, že nesplňuje předpoklady odborné kvalifikace, ovšem pouze v situaci, kdy škola nemá možnost prokazatelně tyto činnosti zajistit pedagogickým pracovníkem s odbornou kvalifikací. Pro prokázání těchto skutečností má škola právní důvod k uchování údajů z životopisů uchazečů, kteří prošli konkrétním výběrovým řízením.

Běžnou praxí je i vrácení dokumentů neúspěšným uchazečům.

Při likvidaci nezapomeňte na e-maily

V případě, že budete životopisy likvidovat, nezapomeňte ani na e-maily, kterými tyto dokumenty přišly. Pokud byste je totiž nesmazali, výmaz osobních údajů by nebyl úplný.

Životopisy jinému řediteli nepředávejte bez vědomí uchazeče!

A co vzájemné předávání osobních údajů neúspěšných uchazečů mezi řediteli škol? Kdysi bylo běžnou praxí, že ředitel nabídl kontaktní údaje neúspěšných uchazečů o zaměstnání ve své škole řediteli jiné školy, aniž by o tom daného uchazeče informoval. To je špatně. A co je tedy správně? Neúspěšného uchazeče je možné informovat o možnosti volného místa v jiné škole. Pak už je na něm, zda se rozhodne školu sám kontaktovat.

Kateřina Mitlöhnerová

autorka působí jako pověřenkyně v Královéhradeckém kraji

Jste připraveni na změny v oblasti cookies? Dejte svůj web do souladu s novou legislativou!

V září prošla legislativním procesem novela zákona o elektronických komunikacích, která s účinností od 1. ledna 2022 přináší novou povinnost pro provozovatele webových stránek – ukládání cookies bude nově vyžadovat aktivní souhlas návštěvníka webu.

Není cookies jako cookies

Cookies jsou malé textové soubory, které se ukládají do zařízení uživatele (obvykle do prohlížeče tabletu, notebooku nebo mobilního telefonu), a které následně odesílají informace o chování návštěvníka dané webové stránky. Toto zpětné odeslání se děje prostřednictvím webového prohlížeče, na jehož základě dostane provozovatel webu informace o návštěvnících. Využívají se pro nejrůznější účely, jako je autentizace, monitorování relací, shromažďování informací o konkrétních konfiguračních nastaveních týkajících se uživatelů, kteří navštěvují server atd.

Funkční cookies

Podle toho, k čemu cookies slouží, je lze rozdělit do čtyř základních skupin – funkční, analytické, preferenční a marketingové. Funkční cookies jsou soubory nutné k bezprostřednímu fungování webu. Využívá je tedy každý web. Díky funkčním cookies si tak webové prohlížeče pamatuje např. uložené zboží v nákupním košíku.

Analytické, preferenční a marketingové

Analytické cookies slouží ke sledování návštěvy webových stránek, počtu kliknutí na odkaz apod. Preferenční cookies pak zaznamenávají preference návštěvníka webu, jako je např. zvolený jazyk stránky, měny atd. Posledním typem jsou cookies marketingové, které umožní provozovateli webu lépe cílit reklamu.

Pravidla ukládání cookies definuje zákon

Tato oblast se tedy bezprostředně týká všech provozovatelů webových stránek, včetně škol. Pravidla ukládání cookies definuje zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů. A právě jeho novela vstoupí v účinnost na počátku nového roku. Definuje nové požadavky v telemarketingu, ale i v oblasti ukládání cookies.

Novela přináší přesun od opt-out k opt-in přístupu

Ačkoliv evropská legislativa již několik let požaduje pro ukládání cookies princip opt-in (tedy princip, podle kterého je vyžadován aktivní souhlas uživatele s ukládáním cookies), stav národní legislativy umožňoval automatické ukládání cookies dle principu opt-out. Provozovatel webu tak mohl ukládat cookies snadněji a limitoval jej pouze aktivní souhlas návštěvníka webu.

To již od Nového roku nebude možné. Shromažďování cookies se bude řídit dle tzv. principu opt-in, kdy bude aktivní souhlas návštěvníka webu nutný.

O funkčních cookies postačí aktivně informovat

Z uvedeného pravidla však existuje jedna výjimka. Ukládání základních cookies, tedy cookies funkčních, nebude podmíněno sběrem aktivních souhlasů uživatelů webu. Návštěvníka webu je

však třeba o ukládání funkčních cookies aktivně informovat.

Přísnější pravidla platí bez rozdílu pro marketingové, analytické a preferenční cookies, u nichž musí od ledna provozovatel webu získat aktivní souhlas návštěvníka s ukládáním cookies.

Co musím jako provozovatel webu zajistit?

Jako provozovateli webu vám doporučujeme ve spolupráci s vaším webmasterem identifikovat, jaké typy cookies na svém webu využíváte. Pakliže využíváte pouze funkční cookies, je třeba o jejich využívání aktivně informovat, např. pomocí pop-up lišty, která se zobrazuje ve spodní či horní části webové stránky.

V případě, že využíváte i ostatní typy cookies (analytické, preferenční a marketingové), potřebujete aktivní souhlas uživatele s jejich ukládáním. Ve zmíněné pop-up liště by tak souhlas s ukládáním cookies neměl být automaticky zaškrtnutý a nesmí být podmínkou pro vstup návštěvníka na web.

Obraťte se na webmastera

Požádejte tedy webmastera o návrh technického řešení, které bude při sbírání souhlasů s cookies respektovat pravidla obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), jež podmínky souhlasu řeší.

Součástí cookies lišty by měl být rovněž odkaz na stránku s informacemi o tom, jakým způsobem s cookies pracujete.

Michal Hinda

autor působí jako pověřenec pro ochranu osobních údajů ve Středočeském kraji

Rodič nemusí vždy nutně žádat o individuální vzdělávací program

Právní poradna pro školy

Je nutné, aby zákonný zástupce žáka podal žádost o individuální vzdělávací plán doporučený školským poradenským zařízením jako podpůrné opatření?

Nejprve je třeba vědět, zda má žák individuální vzdělávací plán stanoven jako podpůrné opatření, či nikoli. Zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon) pak totiž uvádí odlišné možnosti řešení.

Když nejde o podpůrné opatření...

Pokud individuální vzdělávací plán není podpůrným opatřením, řídí se jeho přiznání zákonem dle § 18, resp. § 41 školského zákona. Podle obou ustanovení může ředitel školy žákovi individuální vzdělávací plán povolit na základě žádosti zákonného zástupce žáka. V § 41 odst. 2 uvedeného zákona jsou dále vymezeny podmínky, které taková žádost musí obsahovat.

Když jde o podpůrné opatření...

Pokud je však individuální vzdělávací plán stanoven žákovi jako podpůrné opatření na základě § 16 odst. 2 písm. f) školského zákona, není třeba, aby jeho zákonný zástupce podával

žádost. Stačí, když poskytne informovaný souhlas. Vzhledem k tomu, že individuální vzdělávací plán je podpůrným opatřením druhého a vyššího stupně – jak je uvedeno v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných – vztahuje se na tuto situaci § 16 odst. 5 školského zákona. Ten říká, že „podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.“

Vzhledem k tomu, že v tomto případě navrhlo individuální vzdělávací plán školské poradenské zařízení jako podpůrné opatření, postačí, když zákonný zástupce žáka udělí škole informovaný souhlas. Vypracování žádosti tedy nebude zapotřebí.

Barbora Šedová

Autorka zpracovala text v reakci na dotazy zaslané do právní poradny pro školy SMS-sluzby s.r.o., kterou provozujeme pro naše klientské školy na adrese skolavpravu@sms-sluzby.cz bezplatně.

Těšíme se na vaše další dotazy! Ty nejzajímavější se objeví v příštím čísle našeho zpravodaje.

Krátce ze školství

Česká školní inspekce zveřejnila DESATERO pro efektivní distanční výuku v době karantény

Jak ukazují poslední týdny, distanční výuka ze škol jen tak nevymizí. Mnoho tříd má již s karanténami konkrétní zkušenosti, na základě kterých připravila Česká školní inspekce jednoduchý přehled. Utříděné a zobecněné zkušenosti mohou nyní pomoci i ostatním školám stanovit si priority pro úspěšné zvládnutí distanční výuky v průběhu karantény. Desatero je dostupné [ZDE](#).

Úřad pro ochranu osobních údajů si posvítí na kamerové systémy ve školách

Na kontrolu kamerových systémů se v prvním pololetí letošního roku zaměřil Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). První pochybení objevil v prostorách šatny mateřské školy, v druhém případě se jednalo o kamerový systém v budově základní školy. Úřad sice nekonstatoval, že došlo k porušení obecného nařízení o ochraně osobních údajů (ON, GDPR), škola ale na jeho doporučení zredukovala počet kamer v budově.

V šatnách nemají co dělat

Kontrola v mateřské škole se uskutečnila na podnět jednoho z rodičů dítěte, které tuto vícedřívň školu navštěvovalo. Úřad odhalil porušení povinnosti správce osobních údajů zpracovávat osobní údaje, neboť mateřská škola umístila a provozovala kamery v prostorách šaten, které jsou určeny pro převlékání dětí. K takovému zpracování neměla školka žádný právní titul, tedy zpracování nebylo opřeno o legitimní důvod.

Mateřská škola v průběhu kontroly odstranila kamery ze všech šaten určených pro převlékání dětí, proto proti ní nebylo vedeno řízení o uložení opatření k nápravě.

Není těch kamer příliš mnoho?

Na zmíněné základní škole prováděl úřad kontrolu v souladu s plánem ÚOOÚ. Kontrolující nenašli pochybení, nicméně škola na základě doporučení zredukovala počet kamer. Ve výsledku jich 11 demontovala a z těch stávajících omezila záběry tak, aby snímání dále plnilo svůj účel, ale zároveň se více dbalo o ochranu soukromí osob, které se pohybují v zaznamenaném prostoru.

Sestavila
Lenka Matějová

